

خبرنامه انرژی (۱۲۶)

«ویژه عراق ۱»

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۲۲۱۳

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

بهمن ماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی.....
۴.....	کشور عراق.....
۹.....	پیش‌بینی‌ها برای بازار انرژی عراق.....
۱۲.....	شرکت‌های بین‌المللی فعال در حوزه انرژی عراق.....
۲۴.....	صنعت برق عراق.....
۲۶.....	منابع و مآخذ.....

خبرنامه انرژی (۱۲۶)
«ویژه عراق ۱»

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

قیمت نفت خام، فرآورده و گاز طبیعی

(به‌روز شده سه‌شنبه ۲۴ ژانویه ۲۰۱۲)

بازار	قیمت	
نایمکس	۹۸/۹۵	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دویی	۱۱۰/۷۰	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۱۰/۰۳	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
سلف	۱۰۹/۸۱	نفت خام برنت موعدهار (دلار در بشکه)
نایمکس	۷۷	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۷۲/۲۵	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۹/۱	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
هنری هاب	۱۱/۵	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
انگلستان (ICE)	Na	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: سایت‌های Bloomberg, Platt's, Nymex, Ice and DME.

(دلار در بشکه)

قیمت روزانه سبده اوپک

متوسط روزانه سبده اوپک	
قیمت	تاریخ (ژانویه ۲۰۱۲)
۱۱۱/۴۹	۲۴
۱۱۱/۷۸	۲۳
۱۱۱/۳۷	۲۰
۱۱۱/۵۹	۱۹
۱۱۱/۷۸	۱۸

مأخذ: سایت اوپک.

قیمت تقریبی انواع نفت خام صادراتی ایران به مناطق مختلف جهان (فوب خلیج فارس)

(بشکه/دلار)

قیمت در تاریخ ۲۰۱۲/۱/۲۰		معدل قیمت (۲۰۱۲/۱/۲۰-۲۰۱۲/۱/۱)			مقصد
سنگین	سبک	سنگین	سبک		
۱۱۳/۷۳	۱۱۵/۳۵	۱۱۳/۳۱	۱۱۴/۹۳	آسیا	
۱۰۸/۴۰	۱۰۹/۹۰	۱۰۹/۹۷	۱۱۱/۴۷	شمال غربی اروپا	
۱۰۶/۶۸	۱۰۸/۵۳	۱۰۸/۲۵	۱۱۰/۱۰	مدیترانه	
۱۰۸/۲۳	۱۰۹/۷۳	۱۰۹/۸۰	۱۱۱/۳۰	آفریقای جنوبی	
۱۱۱/۳۴	۱۱۳/۱۵	۱۱۱/۶۵	۱۱۳/۵۰	میانگین وزنی	
۱۰۸/۶۳	۱۱۰/۴۸	۱۱۰/۲۰	۱۱۲/۰۵	فوب سیدی کریپر	

۱۱۱/۹۶	برآورد قیمت یک بشکه نفت خام صادراتی ایران در روز مورد گزارش
۱۱۲/۲۹	میانگین قیمت تقریبی یک بشکه نفت خام صادراتی ایران از ابتدای ماه جاری میلادی

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران، ۱۳۹۰.

قیمت فرآورده‌های نفتی در بازارهای جهانی طی روز ۲۰ ژانویه ۲۰۱۲

(دلار به تن متریک)

سنگاپور	ژاپن	آمریکا	شمال اروپا	مدیترانه	خلیج فارس	نوع فرآورده
۱۰۸۳/۵۱	۱۱۰۲/۶۱	۱۰۷۴/۹۰	۹۷۲/۰۰	۹۶۴/۰۰	۱۰۶۴/۵۱	بنزین سوپر بدون سرب
۹۴۶/۵۳	۹۵۹/۶۳	۱۰۳۵/۶۸	۹۴۶/۰۰	۹۱۴/۰۰	۹۲۷/۵۷	نفتا
۱۰۰۹/۵۲	۱۰۲۴/۱۶	۱۰۲۲/۲۵	۹۹۲/۷۵	۹۷۹/۵۰	۹۹۰/۶۴	سوخت جت (نفت سفید)
۹۵۱/۰۷	۹۷۴/۸۳	۹۲۷/۷۲	۹۰۹/۰۰	۹۲۷/۰۰	۹۳۲/۴۴	نفت گاز
۷۲۹/۲۱	۷۴۳/۵۸	۶۴۵/۱۲	۶۶۴/۰۰	۶۷۰/۵۰	۷۱۱/۷۲	نفت کوره ۱۸۰ CST
—	۹۷۷/۵۰	—	۸۴۷/۵۰	۹۳۲/۵۰	۹۳۵/۵۰	پروپان
—	۱۰۱۸/۵۰	—	۹۵۷/۵۰	۱۰۴۵/۵۰	۹۷۶/۵۰	بوتان

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران.

قیمت تک محموله‌ای گاز طبیعی طی روز ۲۰ ژانویه ۲۰۱۲

خط لوله - بازار	دلار در میلیون بی‌تی‌یو
HENRY HUB	۲/۲۵
S. CALIF.	۲/۶۷
TORONTO	۲/۸۱
ICE	۸/۳۲

مأخذ: همان.

کشور عراق

۱. موقعیت جغرافیایی

عراق از موقعیت جغرافیایی و سیاسی مهمی در منطقه خاورمیانه برخوردار است. این کشور از شمال به ترکیه، از غرب به سوریه و اردن، از جنوب به عربستان، از جنوب شرقی به کویت و از شرق به جمهوری اسلامی ایران محدود می‌شود. حدود ۵۸ کیلومتر با خلیج فارس مرز ساحلی دارد و فقط از این طریق به دریای آزاد راه دارد. مساحت عراق با احتساب ۹۲۴ کیلومتر مربع آب‌های سرزمینی و ۳۵۲۲ کیلومتر مربع سهم عراق از منطقه بی‌طرف بین این کشور، عربستان سعودی و کویت جمعاً ۴۴۱۸۳۹ کیلومتر مربع است. طول مرزهای زمینی این کشور ۳۶۵۰ کیلومتر است.

عراق از لحاظ جغرافیای طبیعی به سه منطقه مشخص تقسیم می‌شود:

الف) منطقه کوهستانی شمال و شمال شرقی که کوه‌های آن امتداد رشته کوه‌های زاگرس ایران است،

ب) منطقه صحرایی غرب (بادیه الشام)، این منطقه صحرایی خشک و بی‌آب و علف است و سراسر غرب و جنوب غربی عراق را پوشش می‌دهد و جزئی از صحرای بزرگ عربستان و سوریه است،

ج) منطقه جلگه‌ای شرق و جنوب شرقی که از ته‌نشین شدن رسوب‌های دو رود دجله و فرات به‌وجود آمده و بسیار حاصلخیز است و در گذشته بین‌النهرین نامیده می‌شد.

کشور عراق با آنکه در منطقه معتدل واقع شده است، در غرب و جنوب غربی دارای تابستان‌های خشک و سوزان همراه با طوفان‌های شن و زمستان‌های نسبتاً

معتدل است، اما در نواحی کوهستانی شمال و شمال غربی دارای زمستان‌های سرد و طولانی و تابستان‌های معتدل است. در بعضی سال‌ها، بارش‌های سنگین برف در اوایل بهار باعث جاری شدن سیلاب‌های شدید در مرکز و جنوب این کشور می‌شود.

۲. وضعیت منابع گازی

عراق دارای منابع قابل ملاحظه گاز است. براساس آمار سال ۲۰۱۰ آژانس بین‌المللی انرژی، میزان تولید گاز طبیعی عراق برابر با ۴۶ میلیارد فوت‌مکعب بوده است که در مقایسه با کل میزان تولید گاز طبیعی در خاورمیانه (۱۴,۷۰۳ میلیارد فوت‌مکعب) و کل میزان تولید گاز طبیعی در جهان (۱۰۶,۵۰۶ میلیارد فوت‌مکعب) رتبه ۶۱ را در جهان به‌لحاظ تولید گاز طبیعی داراست. همچنین، هیچ‌گونه صادرات و واردات گاز طبیعی طی سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ ثبت نشده است. اما میزان ذخایر اثبات شده گاز طبیعی این کشور برابر با ۱۱۲ تریلیون فوت‌مکعب بوده و رتبه دهم ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان را به‌خود اختصاص داده است.

آخرین وضعیت بزرگ‌ترین میدان گازی عراق

با اعلام خروج شرکت «قزَمونای گاز»^۱ قزاقستان از پروژه میدان گازی «عکاس»^۲، توسعه آن در ماه می ۲۰۱۱، به مخاطره افتاد. طبق گفته جاسم محمد از اعضای شورای ایالتی الانبار، رهبران سیاسی در این استان غربی عراق، علیه مزایده توسعه میدان گازی عکاس موضع گرفتند و اظهار داشتند: به‌جای صادرات، گاز تولید شده این میدان باید در نیروگاه‌های داخل این استان و برای توسعه و ترویج صنایع بومی به

1. KazMunai Gaz
2. Akkas Gas Field

مصرف برسد. باید از فعالیت شرکت‌های خارجی در عکاس جلوگیری شود. عکاس که در نزدیکی مرز سوریه قرار دارد، دارای ذخایر اثبات شده گاز بالغ بر ۱۱۳ تا ۱۲۷ میلیارد متر مکعب است و بزرگ‌ترین میدان گازی عراق به‌شمار می‌رود. در ژوئیه ۲۰۱۱ مشارکت مخاطره‌آمیز پروژه «گاز بصره» که ذینفعان آن مشتاقانه در انتظارش بودند رسماً از طرف داچ‌شل و وزارت نفت عراق به صحنه گذاشته شد. در این پروژه ۱۲ میلیارد دلاری، برای ایجاد زیرساخت استحصال گاز همراه نفت از میدان‌های تولید نفت روميله، زیبر و فاز یک قرنه غربی شرکت‌های خارجی مشارکت خواهند داشت. این گاز نخست باید وبه نیروگاه برق انتقال یابد و سپس مازاد آن صادر شود. شرکت دولتی گاز جنوب (SGC) ۵۱ درصد، شل ۴۴ درصد و میتسوبیشی ۵ درصد از سهم این مشارکت مخاطره‌آمیز را دارند. فعلاً حدود ۷/۲ میلیارد مترمکعب از این میدان‌ها، در شعله آتش سوخته است، اما شرکت گاز بصره در نظر دارد حدود ۲۵/۸ تا ۳۱ میلیارد مترمکعب از این گاز را در سال ۲۰۱۶ یا ۲۰۱۷ پردازش و استحصال کند.

۳. وضعیت منابع نفتی

ذخایر اثبات شده نفت عراق در پایان سال ۲۰۰۹^۱، ۱۱۵ میلیارد بشکه تخمین زده شده است. دولت عراق برای افزایش درآمدهای نفتی خود و احتمالاً برای احراز حق تولید بیشتر به‌هنگام پیوستن مجدد به نظام سهمیه‌بندی اوپک، در اکتبر ۲۰۱۰ در آمار فوق تجدید نظر و با افزایشی ۲۵ درصدی، ذخایر نفت این کشور را ۱۴۳ میلیارد بشکه اعلام کرد. با ازسرگیری فعالیت اکتشاف و توسعه، چشم‌انداز روشنی از حجم

۱. طبق آمار وُرد انرژی، منتشر شده توسط بریتیش پترولیوم.

بالای منابع نفت عراق وجود دارد.

شرکت‌های نفتی خارجی موفق شده‌اند که بازده برخی از میدان‌های نفت جنوب عراق را افزایش دهند و زودتر از زمان مورد انتظار به سوددهی برسانند. این کامیابی عراق را در دستیابی به هدف تولید سه میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۱۲، کمک خواهد کرد. آمار وزارت نفت عراق نشان می‌دهد که میانگین صادرات ماهیانه در نیمه اول سال ۲۰۱۱ به ۲/۲ میلیون بشکه در روز رسید که بیشترین صادرات نفت این کشور در ماه می ۲۰۱۱ به میزان ۲/۳ میلیون بشکه در روز بوده است.

در فوریه ۲۰۱۱ صادرات نفت خام از کردستان عراق از سرگرفته شد. علی‌الدباغ، سخنگوی دولت عراق اظهار داشت که میان دولت منطقه‌ای کردستان (KRG) و بغداد قبلاً مذاکره شده بود که دولت منطقه‌ای کردستان از اول فوریه سال ۲۰۱۱، روزانه یکصد هزار بشکه نفت خام، صادر کند. پس از گذشت ۱۵ ماه، کردستان عراق هیچ صادراتی نداشت. این توافق برای شرکت‌های خارجی مستقلی که در کردستان کار می‌کنند، کمک بزرگی بود. اما میان دو طرف هنوز دو مشکل باقی است که باید رفع شود.

- نخستین مشکل، وضعیت قانونی قراردادهای تسهیم تولید (PSCs) امضا شده با شرکت‌های نفتی عراق (IOCs) از سال ۲۰۰۷ به بعد است که تحت قانون هیدروکربن داخلی دولت منطقه‌ای کردستان منعقد شده‌اند و بغداد مدت‌هاست که آنها را بی‌اعتبار می‌داند. این موضع دولت مرکزی باعث شد که آن دسته از شرکت‌های نفتی عراق که قراردادهای تسهیم تولید با دولت منطقه‌ای کردستان را امضا کرده‌اند، وارد «لیست سیاه» شده و از فعالیت در سایر نقاط کشور محروم شوند.

- دومین مشکل، به سازوکار پرداخت برای تولیدکنندگان کردستان مربوط است. با اینکه به تولیدکنندگان خارجی ۵۰ درصد از درآمد صادراتشان به منظور جبران هزینه‌های آنها پرداخت می‌شود، مجدداً به آنها مبلغی نیز از محل سود پرداخت می‌شود.

در اواخر سال ۲۰۱۰، ظرفیت پالایشگاهی عراق ۸۵۶ هزار بشکه در روز تخمین زده شد.^۱ جدیدترین برآورد ژورنال نفت و گاز (در دسامبر ۲۰۱۰) از ظرفیت پالایشگاهی عراق نشان می‌دهد که ظرفیت آن ۶۳۷۵۰۰ بشکه در روز است. عراق دارای ۱۰ واحد پالایشگاهی و تقطیر اتمسفری^۲ است. بزرگ‌ترین پالایشگاه نفت عراق، تأسیسات «بایجی» است که دارای ظرفیت ۳۰۰ هزار بشکه در روز است، اما پالایشگاه «دوره» که تکمیل و ارتقای ظرفیت آن برای اواسط سال ۲۰۱۱ برنامه‌ریزی شده است، از بایجی سبقت خواهد گرفت. مسائل و مشکلات پالایشگاه‌ها و نیروگاه‌های برق عراق در سال‌های اخیر باعث شد که عراق فرآورده‌های نفتی مورد نیازش را از ایران، اردن، کویت، سوریه و ترکیه وارد کند.

الشهرستانی، معاون وزیر انرژی عراق در ۱۰ ژانویه ۲۰۱۱ گفته بود که: عراق در نظر دارد تا در اواخر سال ۲۰۱۱ برای واگذاری میدان نفت ناصریه، مزایده‌ای را برگزار کند. وی به آکی هیرو اُهاتا^۳، وزیر بازرگانی ژاپن که از عراق بازدید می‌کرد، گفته بود که از شرکت‌های دارای صلاحیت دعوت به عمل می‌آورد تا در این مزایده شرکت کنند. طبق گزارش وزارت نفت عراق، میدان نفت ناصریه به تقریب دارای

۱. نشریه بریتیش پترلیوم: ژورنال نفت و گاز.

2. Topping

3. Akihiro Ohata

نخیره اثبات شده‌ای برابر با ۴/۴ میلیارد بشکه است. ناصریه، واقع در شمال غربی مرکز استان «ذی‌قار» میدانی است که نامش در هر دو دور مناقصه برگزار شده در سال ۲۰۰۹ برای صدور پروانه نفت، ذکر نشده است. حجم نفت استخراج شده از ناصریه در ماه می ۲۰۱۰ برابر با ۱۰ هزار بشکه در روز بود و عراق امیدوار بود این حجم را تا پایان همان سال پنج برابر کند. شرکت نفت نیپون اویل ژاپن^۱ در اوایل سال ۲۰۱۰ به مقامات رسمی عراق گفته بود که می‌تواند حجم نفت استخراج شده از ناصریه را به ۲۰۰ هزار بشکه در روز برساند، درحالی که الشهرستانی در ژانویه ۲۰۱۰ گفته بود: در سال ۲۰۱۶ حجم تولید از این میدان حتی به ۵۲۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید.

پیش‌بینی‌ها برای بازار انرژی عراق

بر اساس پیش‌بینی‌های انجام شده، عراق تا سال ۲۰۱۵ با عرضه ۱۰/۱۳ درصد نفت منطقه خاورمیانه، ۹/۴۶ درصد تقاضای داخلی نفت این منطقه را نیز تأمین خواهد کرد. در سال ۲۰۱۰، مصرف داخلی نفت خاورمیانه به میزان روزی ۷/۴ میلیون بشکه افزایش یافت. متوسط مصرف روزانه نفت خاورمیانه در سال ۲۰۱۱، ۷/۷ میلیون بشکه بوده که این میزان در سال ۲۰۱۵ به ۸/۷ میلیون بشکه خواهد رسید. با احتساب مخاطرات و تهدیدهای موجود درخصوص عرضه نفت، بیزنس مانیتور قیمت سبب پایه نفت اوپک را برای سال ۲۰۱۲، ۹۷/۵۰ دلار در ازای هر بشکه برآورد کرده است.

بیزنس مانیتور تولید ناخالص داخلی (GDP) عراق در سال ۲۰۱۰ را ۲/۹ درصد اعلام کرده است. براساس این پیش‌بینی، در فاصله سال‌های بین ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ متوسط رشد سالیانه تولید ناخالص داخلی عراق، ۵/۷ درصد پیش‌بینی شده است. در این مدت افزایش تقاضای نفت عراق از ۷۰۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۱۰ به ۸۹۳ هزار بشکه در روز تا سال ۲۰۱۵ برآورد شده است که البته این میزان به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و توسعه تولید داخلی نفت عراق بستگی دارد.

شرکت‌های بین‌المللی نفتی تاکنون به عقد چندین قرارداد مشارکت در تولید با دولت عراق موفق شده‌اند که این امر به افزایش رشد تولید نفت این کشور کمک خواهد کرد. بیزنس مانیتور متوسط تولید نفت این کشور را در سال ۲۰۱۱ روزانه ۲/۷۲ میلیون بشکه پیش‌بینی می‌کند.

در دسامبر ۲۰۱۰، تولید نفت عراق روزانه ۲/۴۴ میلیون بشکه و صادرات آن روزانه ۱/۹۲ میلیون بشکه بوده است. مخاطرات زیادی در تحقق اهداف جاه‌طلبانه تولید نفت دولت عراق وجود دارد و این‌ها عبارتند از:

- حمله‌های تروریستی و خرابکارانه به تأسیسات نفتی،

- تعیین مجدد سهمیه نفت عراق در اوپک،

- توفیق سیاست‌های جدید عراق در ترغیب شرکت‌های بین‌المللی نفتی به

سرمایه‌گذاری.

بیزنس مانیتور پیش‌بینی می‌کند که در فاصله سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ تولید نفت

عراق به میزان ۲۲۶ درصد افزایش یابد که در پایان این دوره ده ساله، میزان تولید

نفت خام آن به ۷/۹۷ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. براساس این پیش‌بینی، مصرف نفت عراق در فاصله سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰، به میزان ۶۲/۹ درصد افزایش خواهد داشت. همچنین نرخ رشد سالیانه مصرف در آخرین سال‌های این دوره ۱۰ ساله کمتر شده و به ۵ درصد می‌رسد که به این ترتیب در سال ۲۰۲۰ عراق روزانه ۱/۱۴ میلیون بشکه نفت مصرف خواهد کرد.

طبق این پیش‌بینی، تولید گاز عراق تا پایان دوره مذکور به ۴۳/۶ میلیارد مترمکعب خواهد رسید. همچنین رشد تقاضا در این مدت، ۲۸۱ درصد افزایش خواهد داشت و در پایان سال ۲۰۲۰، صادرات گاز عراق به ۲۴/۶ میلیارد مترمکعب افزایش خواهد یافت.

عراق پس از ایران، در رتبه چهارم جدول ترکیبی رتبه‌بندی کسب‌وکار^۱ مؤسسه بیزنس مانیتور قرار دارد که این جدول بخش بالادستی و پایین‌دستی را ترکیب می‌کند. همچنین عراق رتبه سوم را در جدول به‌روزرسانی شده بالادستی دارد، اما نسبت به قطر و امارات متحده عربی، به ترتیب ۵ و ۳ امتیاز عقب‌تر است. پتانسیل بالای رشد تولید نفت و گاز این کشور، ذخایر قابل توجه هیدروکربوری و بالاترین نرخ ذخایر تولید^۲ در منطقه، از عوامل مؤثر بر امتیاز بالای عراق در این رتبه‌بندی است.

کنترل اخیر دولت بر صنایع بالادستی و سطح بالای مخاطرات در عراق عواملی هستند که مانع ارتقای رتبه بهتر عراق در این رتبه‌بندی‌ها می‌شود.

عراق در جدول رتبه‌بندی بخش پایین‌دستی در رتبه آخر قرار گرفته که فقط چند

امتیاز بالا دارد. احتمال ضعیفی وجود دارد که پیشرفت‌های آینده، رتبه عراق را ارتقا دهد. به‌رغم تقاضای قابل قبول نفت، رشد تقاضای چشمگیر نفت و گاز و گسترش ظرفیت پالایش عراق، این کشور در رتبه‌بندی پایین‌دستی، پایین‌تر از کویت قرار می‌گیرد.

شرکت‌های بین‌المللی فعال در حوزه انرژی عراق

۱. شرکت ملی نفت چین

میزان مشارکت شرکت ملی نفت چین در میدان هلفیا^۱ ۳۷/۵ درصد، ۷۵ درصد در میدان الاحداب و ۳۷ درصد در میدان روميله^۲ اعلام شده است.

شرکت‌های ملی نفت چین و بریتیش پترولیوم به‌صورت مشترک در جولای سال ۲۰۰۹ موفق شدند تا در پروژه عظیم میدان رميله جنوبی برنده شوند. ظرفیت نفت خام موجود در این میدان نفتی حدود ۷/۳ میلیارد بشکه تخمین زده شده است. در اکتبر همان سال، شرکت چینی موفق شد تا سهام خود را از ۲۵ درصد به ۳۷ درصد افزایش دهد. دو شرکت نفتی ذکر شده موفق شدند تا بهره‌برداری خود از این میدان نفتی را در خلال سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ به سرعت افزایش دهند. در ژانویه ۲۰۱۱ شرکت بریتیش پترولیوم اعلام کرد که تولید روميله ۱۰ درصد بیشتر از تولید زمان سرمایه‌گذاری در این میدان نفتی خواهد بود و به این ترتیب در ژانویه ۲۰۱۱ روزانه ۱/۲۷۵ میلیون بشکه تولید شده است. شرکت‌های ملی نفت چین و بریتیش پترولیوم برنامه‌ریزی کردند که تا سال ۲۰۱۶، روزانه ۲/۸۵ میلیون بشکه نفت خام تولید کنند.

1. Halfaya

2. Rumaila

قرارداد نهایی میدان نفتی هلفیا در ژانویه ۲۰۱۰ امضا شد. ذخیره اثبات شده این میدان نفتی حدود ۴/۱ میلیارد بشکه برآورد شده است. شرکت ملی نفت چین در کنار شرکت‌های توتال (۱۸/۷۵ درصد) و پتروناس (۱۸/۷۵ درصد) این میدان نفتی را توسعه می‌دهد.

در آگوست ۲۰۱۰ شرکت ملی نفت چین اعلام کرد که تولید این میدان از ۷۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۱۱ به حدود ۵۳۵ هزار بشکه در روز تا سال ۲۰۱۶، افزایش خواهد یافت و از ماه سپتامبر عملیات حفر چاه‌های جدیدی را در دستور کار خود قرار می‌دهد.

از سوی دیگر روند توسعه در میدان نفتی الاحداب کند بوده است. شرکت ملی نفت چین در ژانویه ۲۰۱۱ (نزدیک به دو سال پس از اخذ پروژه) اعلام کرد که طرح اولیه توسعه این میدان را تهیه کرده است. در سال ۲۰۰۸ پس از تغییر مفاد قرارداد اولیه منعقد شده در سال ۱۹۹۷، دولت‌های عراق و چین قرارداد خدماتی توسعه میدان الاحداب به ارزش سه میلیارد دلار را امضا کردند.

بر اساس گفته‌های یک منبع آگاه به نقل از نیوزوایر، شرکت‌های ملی نفت چین و سینوپک در ماه می ۲۰۰۹ تفاهمنامه همکاری (MoU) به منظور ارائه پیشنهاد مشترک توسعه میدان نفتی کرکوک با شرکت شل امضا کردند. به گفته این منبع خبری، در صورت موفقیت‌آمیز بودن پیشنهاد مذکور، این کنسرسیوم ۷۵ درصد سهام کرکوک را نصیب خود خواهد کرد و ۲۵ درصد مابقی سهام آن به یک شرکت دولتی عراقی تعلق خواهد گرفت. شایان ذکر است، تاکنون هیچ قراردادی درخصوص میدان کرکوک امضا نشده است.

۲. شرکت رویال داچ شیل

شرکت رویال داچ شیل ۴۵ درصد سهام میدان نفتی مجنون و نزدیک به ۱۵ درصد سهام میدان قرنا (۱)^۱ غربی را دارد. علاوه بر این، شرکت رویال داچ شیل در سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز با دولت عراق و شرکت میتسوبیشی، ۴۴ درصد سهام در پروژه گاز جنوبی را هم در اختیار دارد.

میدان نفتی مجنون که ظرفیت آن حدود ۱۲/۸ میلیارد بشکه تخمین زده شده، با مشارکت شل با ۴۵ درصد سهم و پتروناس با مشارکت ۳۰ درصدی در حال توسعه است. این دو شرکت در نوامبر ۲۰۱۱ قرارداد مربوط به عملیات حفر ۱۵ حلقه چاه جدید را در این میدان تا پایان سال ۲۰۱۱ به شرکت هالیبرتن^۲ واگذار کردند. در سال ۲۰۰۹ شرکت شل و پتروناس در نظر داشتند تا دو کارخانه فرآوری نفت خام به ظرفیت هر کدام ۵۰ هزار بشکه در روز احداث کنند و همچنین ظرفیت تأسیسات فرآوری موجود را از ۱۰۰ هزار بشکه در روز به ۱۲۰ هزار بشکه در روز افزایش دهند.

در اوایل نوامبر ۲۰۰۹ دولت عراق به قرارداد توسعه میدان قرنا (۱) غربی را به کنسرسیومی متشکل از شرکت‌های اکسون موبیل و شل واگذار کرد. اکسون و شل با کنار زدن سه کنسرسیوم دیگر که لاک اویل، توتال و شرکت ملی نفت چین در رأس آن بودند، توانست قرارداد بیست‌ساله^۳ TSC این میدان را اخذ کند.

در ماه می ۲۰۱۰ طرح توسعه فاز یک میدان قرنا غربی واقع در جنوب عراق به

1. Qurna-1

2. Halliburton

3. The Sustainability Consortium (TSC)

توافق شرکت‌های شل، اکسون موبیل و SOC رسید. دولت عراق امیدوار است تا ظرف مدت هفت سال و با کمک شرکت‌های خدماتی، میزان تولید را افزایش دهد. در ژوئن ۲۰۱۰ دولت وقت عراق با پروژه جمع‌آوری گاز همراه میدان‌های جنوبی رومیله، زیبر، مجنون و قرنا جنوبی برای استفاده در نیروگاه برق، موافقت کرد. شل اجرای این پروژه را به شرط ۴۴ درصد از سهام قبول کرد. سهم دولت عراق و شرکت میتسوبیشی در این پروژه به ترتیب ۵۱ و ۵ درصد است. هزینه اجرای این پروژه بین ۱۲ تا ۱۷ میلیارد دلار تخمین زده شد. روی کار آمدن دولت جدید در عراق در دسامبر ۲۰۱۰، تأثیر بسیار ناچیزی بر پیشرفت روند امضای تفاهم‌نامه رسمی داشت. دولت عراق نیز با قبول‌کنندگی فرآیند مذاکرات درصدد است تا تدابیر جدیدی در این خصوص اتخاذ کند.

۳. شرکت آداکس

شرکت آداکس با مشارکت شرکت ترکیه‌ای جنل انرژی، میدان طقطق در ۶۰ کیلومتری کرکوک را بهره‌برداری می‌کند.

شرکت آداکس در نتیجه توقف صادرات میدان طقطق در اکتبر ۲۰۰۹، در دام اختلافات پرداختی میان اربیل و بغداد گرفتار شد. در دسامبر ۲۰۱۰ پس از تشکیل دولت جدید در بغداد و در پی امضای تفاهم‌نامه‌ای، صادرات از میدان طوکه^۱ در فوریه ۲۰۱۱ از سر گرفته شد، اما در زمان امضای تفاهم‌نامه، صادرات از میدان طقطق نیز صورت نگرفت.

۴. دی ان اَ اینترنشنال^۱

فعالیت شرکت مستقل نروژی DNO به پروژه‌های منطقه کردستان عراق محدود می‌شود. این شرکت با سهم مشارکت ۵۵ درصدی در میدان نفتی طوکه و سهم ۴۰ درصدی در دوهاک^۲ و اربیل فعالیت می‌کند.

شرکت DNO اولین شرکت خارجی است که بعد از سقوط صدام حسین در عراق به انجام عملیات حفاری اقدام کرده است. هرچند اختلافات موجود میان اربیل و بغداد در سال ۲۰۰۹ به توقف صادرات نفت خام از کردستان عراق منجر شد، به همین دلیل تا پایان سال ۲۰۱۰ تولید از میدان طوکه کمتر از ظرفیت پالایش بازار منطقه بود.

در ژانویه ۲۰۱۱ دولت عراق صادرات نفت از میدان طوکه و از مسیر خط لوله کرکوک - سیحان را مجاز اعلام کرد. در سوم فوریه ۲۰۱۱، DNO اعلام کرد که مرحله آزمایشی صادرات با نرخ اولیه ۱۰ هزار بشکه در روز آغاز شد. این میزان طی هفته‌های آینده به ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش پیدا کرد.

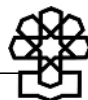
۵. هریتیج اویل

شرکت اکتشافی هریتیج اویل، ۱۰۰ درصد سهام بهره‌برداری بلوک میران (Miran) را در اختیار دارد. این بلوک به وسعت ۱۰۱۵ کیلومتر مربع در غرب شهر سلیمانیه کردستان عراق واقع شده است.

در سال ۲۰۰۹ شرکت هریتیج اویل و شرکت ترکیه‌ای جنل انرژی درخصوص امکان ادغام، مذاکراتی داشتند. طی این مذاکرات، شرکت اکتشاف نفت هریتیج اویل

1. DNO International

2. Dohuk

انگلیس با ادغام شرکت جینیل انرژی ایتترنشنال ترکیه برای ایجاد یک شرکت نفتی به ارزش پنج میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار و با تمرکز بر فعالیت در منطقه کردستان عراق موافقت کرد، اما در نوامبر ۲۰۰۹ این مذاکرات خاتمه یافت.

در آخرین روزهای ژانویه ۲۰۱۱، هریتیج اویل از کشف یک میدان بزرگ گازی در منطقه خودمختار کردستان عراق خبر داد. شرکت هریتیج اویل مستقر در لندن در بیانیه‌ای اعلام کرد: ساختار زمین‌شناسی چاه «میران غربی -۲» در منطقه خودمختار کردستان عراق ممکن است دارای ۱۲ تریلیون و ۳۰۰ میلیارد فوت مکعب گاز و ۷۵ میلیون بشکه نفت باشد. براساس این گزارش اعلام شد که میدان‌های میران غربی و میران شرقی ممکن است ذخایر هیدروکربوری شرکت هریتیج اویل را تا ۷۴۴ میلیون بشکه معادل نفت افزایش دهد.

شرکت هریتیج اویل اعلام کرد: این میدان بزرگ‌ترین میدان گازی کشف شده در بیش از ۳۰ سال گذشته در عراق به‌شمار می‌رود که می‌تواند ۲ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار برای این شرکت ارزش داشته باشد.

۶. گلف کی استون

شرکت گلف کی استون در چهار بلوک کردستان عراق سهام دارد. این شرکت دارای ۷۵ درصد سهام عملیاتی بلوک شایکان است. همچنین ۸۰ درصد از سهام عملیاتی بلوک شیخ عدی و ۲۰ درصد از سهام غیرعملیاتی بلوک اکری بیجیل، ۴۰ درصد از سهام غیرعملیاتی بلوک بر بهار (واقع در نزدیکی شهر دیهاک در مجاورت موصل) را در اختیار دارد.

۷. بریتیش پترولیوم (BP)

شرکت ملی نفت چین میدان نفتی رومیله را در اختیار دارد که ۳۸ درصد سهام این میدان توسط بریتیش پترولیوم بهره‌برداری می‌شود. این میدان نفتی عظیم، اولین میدانی است که در سال ۲۰۰۹ واگذار شده است. این میدان دومین میدان بزرگی است که در جریان مزایده‌های مربوطه واگذار شده است. ظرفیت ذخیره این میدان ۷/۳ میلیارد بشکه برآورد می‌شود. نزدیکی این میدان به زیرساخت‌های صادرات بندر بصره از دلایل جذابیت آن برای بریتیش پترولیوم و شرکت ملی نفت چین است.

بریتیش پترولیوم در ژانویه ۲۰۱۱ اعلام داشت که توانسته است تولید این میدان را تا ۱۰ درصد افزایش دهد که به این ترتیب تولید این میدان به ۱/۲۷۵ میلیون بشکه در روز رسیده است. انتظار می‌رود میدان رومیله تا پایان سال ۲۰۱۱ به ظرفیت تولید روزانه ۱/۵ میلیون بشکه برسد درحالی که بریتیش پترولیوم و شرکایش توافق کرده بودند تا پس از امضای قرارداد، طی ۷ سال (تا ۲۰۱۶) کف تولید این میدان را به ۲/۸۵ میلیون بشکه در روز برسد.

۸. شرکت انی (Eni)

در سال ۲۰۰۹، میدان ژبیر که ظرفیت ذخایر آن ۴ میلیارد بشکه برآورد شده، به کنسرسیومی واگذار شد که شرکت انی در رأس آن بود. سه شریک دیگر این کنسرسیوم عبارتند از:

- اکسیدنتال پترولیوم

- گریا گاز

- میسان اویل

شرکت انی قرارداد خدمات توسعه میدان زبیر را از سپتامبر ۲۰۱۰ واگذار کرد. این شرکت توافق کرد که شرکت دولتی مصری EGPC را یا در میدان زبیر یا در پروژه Gabonese شریک کند.

در نوامبر ۲۰۱۰، شرکت انی اعلام کرد که توانسته است به اهداف اولیه تولید که استحصال روزانه ۲۲۰ هزار بشکه نفت از میدان زبیر بود، برسد. عبدالمهدی العاملی، از مقام‌های نفتی بلندپایه عراق در ژانویه ۲۰۱۱ گفت که انی توانسته تولید میدان زبیر را تا روزی ۲۶۲ هزار بشکه افزایش دهد که این میزان ۴۵ درصد از نرخ تولید توافق شده به میزان روزانه ۱۸۴ هزار بشکه بیشتر است.

۹. اکسون موبیل

در نوامبر ۲۰۰۹، عراق قرارداد توسعه میدان قرنای غربی^۱ را در نزدیکی بندر بصره به کنسرسیومی متشکل از دو غول نفتی اکسون موبیل و شل واگذار کرد. اکسون و شل با کنار زدن سه کنسرسیوم دیگر که لاک اویل، توتال و شرکت ملی نفت چین در رأس آن بودند، توانست در اخذ قرارداد ۲۰ ساله TSC این میدان برنده بشود. در این کنسرسیوم، اکسون به عنوان پیمانکار اصلی با ۶۰ درصد سهام وارد عمل شد. سهم شل از این قرارداد ۱۵ درصد و مابقی ۲۵ درصد سهام به شرکت اکسپلوریشن اویل کمپنی^۲ تعلق گرفت. ذخایر فاز ۱ این میدان، ۸/۷ میلیارد بشکه برآورد شده است. این کنسرسیوم درصدد است تا در قالب برنامه اصلاحی، ظرف سه سال تولید

1. Qurna Field

2. Oil Exploration Company

این میدان را به ۷۵۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد. تولید این میدان با حفر چند چاه جدید و چندین پروژه تزریق آب، افزایش خواهد یافت. عبدالمهدی العمیدی، یکی از مسئولان بلندپایه نفت عراق در ژانویه ۲۰۱۱ گفت که اکسون موبیل توانسته است تولید فاز ۱ میدان قرنای غرب را به روزی ۱۱ هزار بشکه افزایش دهد.

۱۰. لاک اوایل

در دسامبر ۲۰۰۹ شرکت روسی لاکاویل، پس از یک دهه لابی‌گری توانست فاز ۲ میدان عظیم نفتی قرنای غربی را به روش قرارداد TSC با شراکت استات‌اوایل تصاحب کند. براساس قرارداد نهایی منعقد شده با دولت عراق، سهم لاکاویل، استات‌اوایل و سهم دولت عراق در شرکت نفت غربی به ترتیب ۵۶/۲۵ درصد، ۱۸/۷۵ درصد و ۲۵ درصد تعیین شده است. همچنین ذخایر موجود در مخازن فاز ۲ میدان قرنای غربی حدود ۱۲/۹ میلیارد بشکه نفت برآورد شده است. طرح توسعه این میدان شامل جمع‌آوری اطلاعات و حفر ۵۰۰ حلقه چاه با هدف دستیابی به تولید اولیه به میزان ۱/۸ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۴۰ می‌شود.

۱۱. گازپروم نفت (Gazprom Neft)

گازپروم نفت که یکی از زیرمجموعه‌های غول نفتی روسی، گازپروم است در ژانویه ۲۰۱۰ برای توسعه میدان نفتی بدره در استان واسط با دولت عراق قراردادی را امضا کرد. این میدان نفتی ۳ میلیارد بشکه نفت خام درجا دارد. سهم گازپروم نفت در این میدان ۳۰ درصد است و گازپروم نفت در این پروژه با پتروناس و TPAO شریک است که هرکدام به ترتیب ۱۵ و ۷/۵ درصد سهم دارند. سهم دولت عراق در

این میدان ۲۵ درصد است.

۱۲. سونانگول (Sonangol)

شرکت نفت دولتی آنگولایی سونانگول در سال ۲۰۰۹ توانست پس از توافق در مورد حق الزحمه ۶ دلار در ازای هر بشکه در میدان نجمه و ۵ دلار در میدان قیاره^۱، ۷۵ درصد از سهام عملیاتی میدان‌های نفتی نجمه و قیاره را تصاحب کند. این شرکت تولید اولیه روزانه ۱۱۰ هزار بشکه و ۱۲۰ هزار بشکه را به ترتیب برای میدان‌های نجمه و قیاره تا سال ۲۰۱۸ متقبل شد. در جولای ۲۰۱۰ مدیر اجرایی این شرکت پیشنهاد داد که دو شرکت اکسیدنتال پترولیوم^۲ و شرکت مالزیایی پرتامینا^۳ نیز در این پروژه وارد شوند.

۱۳. مول

شرکت مجارستانی مول در منطقه کردستان عراق و در دو بلوک نفتی اکری بیجیل و شایکان به ترتیب؛ ۸۰ درصد و ۲۰ درصد سهام غیرعملیاتی در حال انجام فعالیت اکتشافی است.

۱۴. پرل پترولیوم

پرل پترولیوم از اواسط سال ۲۰۰۹ حافظ منافع بالادستی شرکت‌های اماراتی داناگان و کرسنت پترولیوم در کردستان عراق بوده است. همچنین شرکت مول و مو نیز در این پروژه هرکدام سهمی ۱۰ درصدی دارند. برخلاف سایر شرکت‌های صادرات

1. Qaiyarah
2. Occidental Petroleum
3. Pertamina

محور غربی که در عراق فعالیت می‌کنند، پِریل پترولیوم درصدد است تا از طریق پروژه گازرسانی به نیروگاه گازی، تقاضای داخلی عراق را تأمین کند، البته این شرکت‌ها برنامه‌ریزی کرده‌اند تا مازاد تولید گاز را به اروپا هم صادر کنند.

داناگاز و کرسنت پس از امضای قرارداد با دولت خودمختار کردستان در سال ۲۰۰۷ ادعا کرده‌اند که ۸۵۰ میلیون دلار در پروژه گاز سیتی سرمایه‌گذاری کرده‌اند. این پروژه که هم‌اکنون بخشی از نیاز برق و گاز کردستان عراق را تأمین می‌کند، قرار است تا سال ۲۰۱۲ به ظرفیت سالیانه ۳/۱ میلیارد مترمکعب و ظرفیت تولید روزانه ۱۴ هزار بشکه میعانات گازی برسد. پروژه گازسیتی، جزء بزرگ‌ترین پروژه‌ها با تمرکز بر تأمین نیاز نفت و گاز داخلی عراق به حساب می‌آید.

۱۵. تی‌پائو (TPAO)^۱

وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه در اکتبر ۲۰۱۰ اعلام کرد که شرکت دولتی ترکیه‌ای نفت بالادستی^۲ که به اختصار تی‌پائو (TPAO) نامیده می‌شود - و شرکای کنسرسیوم آن، ۳/۲ میلیارد دلار در عراق سرمایه‌گذاری خواهند کرد. این سرمایه‌گذاری در میدان‌های گازی منصوریه و سیبا که به ترتیب ۱۲۸ و ۴۳ میلیارد مترمکعب ظرفیت دارند، انجام می‌شود. این کنسرسیوم شامل شرکت‌های تی‌پائو، شرکت مستقل انرژی کویت که مقر آن در سومالی است و کوگاز است.

1. Türkiye

2. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı

۱۶. ماراتن اوایل

شرکت مستقل آمریکایی ماراتن اوایل در اکتبر ۲۰۱۰ توانست چهار سهم در بلوک اکتشافی کردستان عراق را به دست آورد. ماراتن در حال حاضر ۸۰ درصد سهام دو بلوک حریر و سافن^۱ را که در شمال شرق اربیل واقع شده، به علاوه ۲۰ و ۲۵ درصد سود بلوک‌های آتروش^۲ و سرسنگ در شمال غربی اربیل را در اختیار دارد. تاکنون هیچ مهلتی برای عملیات اکتشاف این پروژه‌ها اعلام نشده است.

۱۷. مورفی اوایل

شرکت مستقل آمریکایی مورفی اوایل در نوامبر ۲۰۱۰ اعلام کرد که توافقنامه ۵۰ درصد از سهام بهره‌برداری بلوک دوهوک مرکزی را با دولت کردستان عراق، نهایی کرده است. مورفی در صدد است تا عملیات نقشه‌برداری سه بعدی این بلوک را در سال ۲۰۱۱ آغاز کند و همچنین حفاری چاه اکتشافی در سال ۲۰۱۲ را نیز در برنامه دارد. این بلوک مساحتی معادل ۶۱۹ کیلومتر مربع را دربر می‌گیرد و در استان دوهوک در مجاورت مرز عراق و ترکیه واقع شده است.

۱۸. رپسول وای. پی. اف

طبق گزارش خبرگزاری رویترز در نوامبر ۲۰۱۰، شرکت اسپانیایی رپسول وای. پی. اف وارد پروژه‌های کردستان عراق شده است. به گفته منابع آگاهی که در گزارش رویترز از آنها نامی آورده نشده، این شرکت سهام این بلوک را خریداری کرده و یا مجوز جدیدی برای اکتشاف از دولت کردستان عراق احراز کرده است. این شرکت در

1. Safen
2. Atrush

فاصله سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۰ در هیچ پروژه نفت و گاز عراق شرکت نکرده و هیچ‌گونه مجوزی را در این زمینه اخذ نکرده است. به نظر می‌رسد، سرمایه‌گذاری این غول نفتی اسپانیایی ممکن است این شرکت را به بزرگ‌ترین سرمایه‌گذار نفت و گاز کردستان عراق تبدیل کند.

صنعت برق عراق

در آغاز سال ۲۰۰۳، صنعت برق عراق در اثر سه دهه دیکتاتوری، ۱۳ سال تحریم‌های اقتصادی سازمان ملل و آسیب دیدن زیرساخت‌های کشور با مشکلات بسیاری مواجه بود. در طول جنگ اخیر نیز کل صنایع عراق آسیب فراوانی دید. در دهه ۱۹۸۰ ظرفیت تولید برق ۴۵۰۰ مگاوات بود که ۷۵ درصد آن توسط نیروگاه‌های حرارتی تولید می‌شد. ظرفیت تولید در سال ۱۹۹۰ به ۹۵۰۰ مگاوات رسید، اما تولید آن در عرض یک هفته ۱۸۰۰ مگاوات ساعت کاهش یافت. در طول جنگ سال ۲۰۰۳ نیز با غارت‌هایی که در صنعت برق انجام شد ظرفیت تولید کاهش یافت، اما با پایان یافتن جنگ، از سرگیری عرضه برق به تأسیسات نفتی و مردم عراق، از محورهای اصلی مورد توجه حکومت ائتلافی و وزارت نیرو در این کشور بوده است.

برای رفع کمبود برق شمال عراق، دولت موقت با یک شرکت ترک عرضه‌کننده برق قراردادی امضا کرد که بر مبنای آن این شرکت از جنوب شرقی ترکیه روزانه ۵۰ مگاوات برق به عراق صادر می‌کرد و سپس به ۲۰۰ مگاوات افزایش خواهد یافت.

میزان تولید برق طی سال ۲۰۰۸ بر اساس آمار آژانس بین‌المللی انرژی، ۳۴/۶

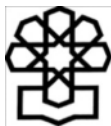
میلیون مگاوات ساعت بوده و میزان مصرف برق نیز در همین سال ۳۳/۵۷ میلیون مگاوات ساعت بوده است. ظرفیت نصب شده آن نیز طی سال ۲۰۰۸، ۷۲۰۰ مگاوات گزارش شده است.

براساس «آمار تفصیلی صنعت برق ایران، تولید نیروی برق در سال ۱۳۸۸»، میزان صادرات برق ایران به کشور عراق در این سال برابر با ۴۸۰۷۷۳۴ مگاوات ساعت بوده و سهم عراق از محل کل صادرات برق که برابر با ۶۱۵۲۰۰۰ مگاوات ساعت در سال ۱۳۸۸ بوده است، برابر با ۷۸/۱ درصد بوده است.

در حال حاضر ۲۹ نیروگاه در عراق وجود دارد که جمعاً دارای ۳۲ مولد حرارتی و ۶۶ مولد توربین گازی و ۲۸ مولد هیدروالکتریک است. سیستم انتقال نیز شامل ۳۵۰۰ کیلومتر خطوط ۴۰۰ و ۱۳۲ کیلوولتی است که خطوط ۴۰۰ کیلوولتی به شدت غارت و بیشتر تجهیزات آن نابود شده است. با وجود این، دولت موقت در راه‌اندازی شبکه انتقال و توزیع، بهتر از راه‌اندازی نیروگاه‌ها عمل کرده است. نیروگاه‌ها در اثر سپری شدن عمر مفید آنها، کمبود قطعات یدکی، نبود سرمایه‌گذاری برای تعمیر و نگهداری، قادر به تولید پایدار نیستند. علاوه بر این، عراق بدون سرمایه‌گذاری خصوصی قادر به عرضه قابل اطمینان نیست و در بلندمدت تمایل دارد که بر پروژه‌های برق مربوط به بخش‌های احداث - بهره‌برداری - انتقال (BOT) و احداث - مالکیت - بهره‌برداری (BOO) تمرکز کند.

منابع و مآخذ

۱. «مجموعه گزارش کشوری انرژی ویژه عراق»، مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، تابستان ۱۳۸۴.
2. Industry Forecast Scenario, Iraq Oil & Gas Report; Q 3,2011. Business Monitor International Ltd.
3. www.iea.org.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۲۱۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: خبرنامه انرژی (۱۲۶) «ویژه عراق ۱»

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

تهیه و تدوین‌کنندگان: محمدعلی پورخصالیان، زهرا جعفری، محمد یارمحمد

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

مقتضی: حمیدرضا کاتوزیان (رئیس کمیسیون انرژی)

ویراستار: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۱/۱۱